

Maria Malmer Stenergard: Anförande på FN-dagen

Talare

Maria Malmer Stenergard
Utrikesminister

Datum

24 oktober 2024

Plats

Konserthuset, Stockholm

1 Först och främst vill jag rikta ett stort tack till Svenska FN-förbundet. Jag uppskattar verkligen möjligheten att få fira FN-dagen med er. Så tack till Jens Petersson och Svenska FN-förbundet för inbjudan och för tillfället att få tala om Sveriges röst i FN.

5

Bland det första jag fick göra i min nya roll som utrikesminister var just att ge uttryck för Sveriges röst i FN, genom att delta vid FN:s generalförsamlings öppnande och hålla Sveriges nationella anförande i den allmänna debatten. Det var naturligtvis en fantastisk chans att så tidigt få träffa både globala partner och
10 företrädare för FN:s organ, fonder och program. Det var precis den rivstart jag behövde som ny utrikesminister.

I det nationella anförandet lyfte jag Sveriges stora engagemang i FN och för globala frågor. Sverige är och kommer fortsätta att vara en nära – men krävande
15 – partner till FN. Och FN är och kommer att fortsätta spela en central roll för Sveriges arbete med globala frågor.

Skälet till det är enkelt. Sveriges starka försvar av folkrätten, inklusive FN-stadgan, bygger på insikten att både vår egen och andra länders säkerhet är
20 beroende av den. Ett multilateralt system som är förutsägbart och lika för alla är därför ett svenskt kärnintresse.

Och kärnan i det multilaterala systemet är FN, som idag firar 79 år. Trots att det fortfarande finns områden där internationell rätt behöver utvecklas så utgör FN
25 och FN-stadgan än idag grundpelare i världen vi lever i. FN och FN-stadgan förblir relevanta och helt avgörande referenspunkter i internationella relationer.

Rysslands aggression mot Ukraina – ett flagrant brott mot FN-stadgan och folkrätten – visar klart och tydligt varför stadgan är så viktig. Suveränitet,
30 territoriell integritet och staters jämlikhet är begrepp som betyder något. Inte

bara i teorin, utan också i praktiken. Fråga bara våra ukrainska vänner.

35 Stödet till Ukraina är regeringens allra främsta utrikespolitiska uppgift de kommande åren. För mig innebar den uppgiften mycket konkret under FN:s högnivåvecka samtal med globala partner för att upprätthålla och stärka stödet för Ukraina i FN, och hålla Ryssland ansvarigt för sitt hänsynslösa aggressionskrig.

40 Sverige bidrar därför aktivt till initiativ för att stödja Ukraina inom FN, som de viktiga resolutionerna i generalförsamlingen mot Rysslands aggression och om vikten av ansvarsutkrävande. Vi deltar också i den kärngrupp av länder som arbetar för att skapa en särskild tribunal för Rysslands aggressionsbrott mot Ukraina.

45 Precis som Ukraina vill vi se en rättvis och hållbar fred som bygger på folkrätten, inklusive FN-stadgan.

Sverige står upp för FN-stadgan och dess principer oavsett geografi. Det var ett 50 genomgående tema i mina samtal i New York i september. Det handlar om respekt för folkrättens regler i konflikter, men också om stöd för grundläggande normer i FN:s och medlemsländers vardag – i sjöfarten, handelssystemen, i vardagens arbete för demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet.

55 Världen befinner sig i ett läge idag där flera negativa trender ömsesidigt förstärker varandra.

60 De geopolitiska spänningarna, Rysslands aggression mot Ukraina och kriget mellan Israel och Hamas, liksom den eskalerande situationen i delar av Mellanöstern, präglar arbetet i flera av FN:s institutioner.

65 Samarbetsklimatet inom FN är kraftigt påverkat av en tilltagande polarisering mellan medlemsstaterna, vilket leder till låsningar bland annat i FN:s säkerhetsråd. Vi ser att en del länder inte vill att FN-insatser ska finnas i deras länder – se på Mali, till exempel.

Dessutom ökar fattigdomen, klimatförändringarna blir mer påtagliga och det görs försök att omtolka folkrätten, inklusive mänskliga rättigheter.

Under 2023 pågick det fler konflikter än det någonsin har gjort sedan slutet av andra världskriget. Från Ukraina till Sudan, Gaza och östra Demokratiska Republiken Kongo. Och samtidigt som konflikterna ökar har antalet fredsavtal som sluts minskat över tid.

Vi ser dessutom en demokratisk tillbakagång i många länder. Vi ser försämringar vad gäller mänskliga fri- och rättigheter och rättsstatens principer i många länder. Vi ser hur attackerna mot kvinnors och flickors liksom hbtqi-personers fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna tilltar i många länder. Det sistnämnda är också en tydlig del av den autokratiska frammarschen.

Det här är en utveckling som måste vändas, och det var också något jag lyfte i mitt tal i generalförsamlingen i september. Jag ville både då och jag vill även nu vara särskilt tydlig med att jämställdhet är ett kärnvärde i Sveriges utrikespolitik och ett prioriterat område för Sverige i FN.

Respekt för mänskliga rättigheter, tillhandahållande av sexuell och reproduktiv hälsa och rättighetstjänster samt att stärka unga flickor och kvinnor är påtagliga bidrag till att främja jämställdhet mellan könen. Det är ett arbete jag vill ska bedrivas för min dotters skull, och för andras döttrars skull också.

Enkelt uttryckt måste vårt fria samhälle stå upp mot dem som vill utnyttja vår frihet för att begränsa andras frihet. Alla ska kunna leva tryggt och fritt, oavsett religions- eller trosuppfattning, oavsett hudfärg och oavsett vem man älskar. För regeringen är detta av sådan vikt att vi har påbörjat arbetet med en nationell handlingsplan för lika rättigheter och möjligheter för hbtqi-personer.

Men detta arbete behöver också ske på global nivå. Sverige stödjer FN:s befolkningsfond UNFPA, som är FN:s främsta organ för att främja sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Vi stödjer också UN Women, som levererar starka resultat i rollen som samordnare i FN-systemet på jämställdhetsområdet. Glädjande nog väntas Sverige bli ordförande för UN Womens styrelse nästa år. Vi tar oss an den rollen under ett viktigt år, då Pekingplattformen, den globala handlingsplanen för jämställdhet, fyller 30 år.

FN gör ett oräkneligt antal livsviktiga insatser – ibland synliga, men ofta under

110 radarn. Genom sina institutioner, fonder och program bidrar FN till stabilitet,
utveckling och respekt för mänskliga rättigheter runt om i världen.

FN:s fältarbete i kris-, konflikt- och katastrofdrabbade länder är en stor del av
organisationens verksamhet och bidrar till stabilitet och att förebygga
115 grundorsaker till konflikt och flyktingströmmar.

Detta inkluderar FN:s fredsbevarande insatser. Här visar forskningen entydigt
på att det finns ett tydligt positivt samband i att våldsnivåerna – inklusive våldet
mot civila – minskar när fredsbevarande insatser är på plats.

120

Miljöerna dessa fredsbevarande insatser verkar i är ofta svåra. I södra Libanon
har de fredsbevarande styrkorna (UNIFIL) en mycket viktig roll att spela för att
skapa trygghet i ett läge där det internationella samfundet försöker verka för de-
eskalering. Det är helt oacceptabelt att de har utsatts för attacker.

125

FN är också centralt i det humanitära systemet, både genom egna insatser och
genom att skapa förutsättningar för andra aktörer att verka. Detta i ett läge där
de humanitära behoven i världen ökar, till följd av bland annat konflikt och
klimatförändringar. FN:s humanitära arbete räddar liv, lindrar nöd och
130 förbättrar situationen för miljoner människor världen över, varje dag.

Sverige är en av de största kärnstödsgivarna till många av de FN-organ, inklusive
UNRWA, och andra humanitära organisationer som arbetar för att mildra
civilbefolkningens enorma lidande i Gaza. Det är avgörande att det här stödet
135 når fram. FN:s främsta juridiska organ, Internationella domstolen, har i rättsligt
bindande beslut om provisoriska åtgärder ålagt Israel att förbättra det
humanitära tillträdet för att stödet ska nå fram.

Sverige ger sitt fulla stöd till den Internationella domstolen, och stödjer det
140 internationella samfundets fortsatta ansträngningar för en förhandlad
tvåstatslösning.

Vi är och förblir alltså en viktig partner och givare till FN:s humanitära,
fredsbevarande och fredsbyggande insatser. Sverige stödjer till exempel FN:s
145 insatser i Sudan, där världens just nu största humanitära kris pågår.

Halva befolkningen – cirka 25 miljoner människor – är i behov av humanitärt

stöd och cirka 11 miljoner befinner sig på flykt. Det är ofattbara siffror.

150

Sudan fick stor uppmärksamhet vid generalförsamlingens möten under högnivåveckan i september, och Sudans befolkning är Sveriges största mottagare av humanitärt stöd i år. En stor del av det här stödet kanaliseras via FN:s olika program för att hjälpa det sudanesiska folket och stödja de mest utsatta.

155

Sverige tillhör, trots vårt lands storlek, gruppen av större givare till FN-systemet. Svenskt stöd till FN är inte okritiskt inför dess brister. Just för att vi är en vän av FN-systemet ställer vi också krav och riktar kritik när det behövs.

160

Som stark, pålitlig och krävande partner verkar Sverige för att FN ständigt utvecklas och förbättrar sitt arbete — både som biståndspartner i fält och som aktör för fred, säkerhet och respekt för mänskliga rättigheter.

165 Sverige verkar för ett FN som är mer effektivt, transparent, samordnat och handlingskraftigt, såväl på huvudkontoren som i fält. Och nu i september togs ett antal viktiga steg i rätt riktning.

170 Inte minst har FN:s medlemsländer genom antagandet av Framtidspakten enats om att vidta reformer för att se till så att FN mer effektivt kan ta itu med både nuvarande och framtida globala utmaningar.

175 Med tanke på det utmanande världsläget och den tilltagande polariseringen är det en stor bedrift att medlemsländerna kunde enas om en så ambitiös och framåtlutad pakt för framtiden.

180 Pakten innehåller åtaganden om allt från hur vi ska skynda på genomförandet av de hållbara utvecklingsmålen i Agenda 2030 och Parisavtalet till hur det multilaterala systemet ska reformeras.

180

185 Vad gäller de här reformfrågorna så anser regeringen att FN:s säkerhetsråd – som har det yttersta ansvaret för att upprätthålla internationell fred och säkerhet – måste vara effektivt, representativt och ansvarsfullt. Sverige stödjer en balanserad utvidgning av säkerhetsrådet med fler platser, inklusive för afrikanska länder, för att bättre återspegla dagens värld.

Sverige stödjer också de pågående reformprocesserna i de internationella finansiella institutionerna för att öka effektiviteten och omfattningen av finansieringen, så att vi kan uppnå de hållbara utvecklingsmålen i Agenda 2030 och genomföra Parisavtalet.

Vi måste öka våra ansträngningar om vi ska kunna genomföra de hållbara utvecklingsmålen – just nu går det inte tillräckligt fort. Sverige bidrar till att påskynda genomförandet genom vårt bistånd, som en världens mest generösa biståndsgivare. Men mer finansiering kommer att behövas.

Regeringen ser framför allt goda möjligheter att stärka genomförandet av Agenda 2030 genom att främja synergier mellan bistånd, handel, tekniska innovationer och innovativa finansieringslösningar, och genom att ta vara på näringslivets roll inom exempelvis grön och digital omställning. Världens länder bär ett stort eget ansvar för att skapa förutsättningar för hållbar tillväxt.

Framtidspakten tar också upp klimatfrågan, som snart ska behandlas vid klimattoppmötet i Baku. Hur kan vi motverka, begränsa och hantera klimatförändringarna, och hur kan vi bistå de mest sårbara länderna i det här arbetet? De frågorna kommer även i fortsättningen att vara på tapeten. FN-avtal som Parisavtalet är hörnstenar i det globala klimatarbetet, och Sverige vill se ett ambitiöst genomförande och en ökad takt.

210

Den globala arkitekturen för rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning är också under stark press i den här oroliga tiden. Utifrån detta dystra läge får det ändå ses som positivt att medlemsländerna i Framtidspakten återigen bekräftar sina nedrustningsåtaganden och målsättningen om en kärnvapenfri värld.

I förhandlingarna av Framtidspakten vill jag också lyfta att Sverige har haft en särskilt framträdande roll, som förhandlingsledare av världens första heltäckande globala digitala ramverk (GDC).

220

För första gången har FN:s medlemsländer kommit överens om ett heltäckande ramverk för digitala frågor, inklusive AI, och hur de nya teknologierna ska hanteras.

225

Genom detta ramverk har alla medlemsländer åtagit sig att stärka det internationella samarbetet för att överbrygga digitala klyftor mellan och inom länder och etablera den styrning som krävs för digitala teknologier, inklusive AI.

230

Digitaliseringen har enorm potential att accelerera de hållbara utvecklingsmålen genomförande. Det tar det globala digitala ramverket fasta på, liksom vikten av att främja en inkluderande, rättvis och hållbar digital framtid för alla där mänskliga rättigheter respekteras, både online och offline.

235

Det är som sagt var mycket positivt att FN:s medlemsländer kunde enas om pakten och det globala digitala ramverket under högnivåveckan i september.

240

Nu ser vi fram emot att målmedvetet och effektivt ta vidare de åtaganden som har gjorts.

För att FN ska bli så relevant och effektivt som möjligt för att hantera våra globala utmaningar – både dagens och morgondagens.

245

För att FN ska få de bästa förutsättningarna att främja och försvara mänskliga fri- och rättigheter och jämställdhet, och kunna leva upp till målet om att ”rädda kommande släktled undan krigets gissel”, som det står i FN-stadgan.

250

För att på FN:s 79:e födelsedag är dess mervärde – trots utmaningarna – lika stort som det var när organisationen grundades. För världen och för Sverige. Det mervärdet ska den svenska rösten i FN fortsätta verka för, försvara och utveckla.

255

Taggar

2020-tal, 2024, Kvinna, Moderaterna, Politiska tal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/maria-malmer-stenergard-anforande-pa-fn-dagen>

260